

REMISSYTTRANDE

2022-10-20

FRA beteckning

Dnr 3.2: 4186/22:2

Utrikesdepartementet
 Enheten för internationell handelspolitik och EU:s inre marknad
ud.hi.remiss@gov.se
ud.registrator@regeringskansliet.se

Er handläggare

Charlotte Sammelin

FRA handläggare

Jenny Forslund

Ert datum

2022-09-26

FRA föreg. datum

Er beteckning

UD2022/12161

FRA föreg. beteckning

Europeiska kommissionens förslag till förordning om ett krisinstrument för den inre marknaden inklusive förslag till omnibusdirektiv och omnibusförordning med uppdateringar av vissa förordningar och direktiv

Utrikesdepartementet har den 26 september 2022 skickat förslag¹ från kommissionen på remiss och begärt svar senast den 24 oktober 2022. Försvarets radioanstalt (FRA) har granskat förslagen mot bakgrund av myndighetens uppdrag och om förslagen kan komma att påverka myndighetens verksamhet. FRA vill därför lämna följande synpunkter på Europeiska kommissionens förslag.

Sammanfattningsvis anser FRA att det behövs ett tydligare undantag för nationell säkerhet och att det finns risker med förslaget ur ett cybersäkerhetsperspektiv.

¹ **COM (2022) 459 final:** Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing a Single Market emergency instrument and repealing Council Regulation No (EC) 2679/98, **COM (2022) 461 final:** Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council amending Regulations (EU) 2016/424, (EU) 2016/425, (EU) 2016/426, (EU) 2019/1009 and (EU) No 305/2011 as regards emergency procedures for the conformity assessment, adoption of common specifications and market surveillance due to a Single Market och **COM (2022) 462 final:** Proposal for a directive of the European Parliament and of the Council amending Directives 2000/14/EC, 2006/42/EC, 2010/35/EU, 2013/29/EU, 2014/28/EU, 2014/29/EU, 2014/30/EU, 2014/31/EU, 2014/32/EU, 2014/33/EU, 2014/34/EU, 2014/35/EU, 2014/53/EU and 2014/68/EU as regard emergency procedures for the conformity assessment, adoption of common specifications and market surveillance due to a Single Market emergency.

Hänvisningarna i yttrandet avser förslaget till förordning om ett krisinstrument. Rubrikerna är formulerade av FRA.

Det behövs ett tydligare undantag för nationell säkerhet

Kommissionens förslag omfattar ett stort antal varor och tjänster som bedöms vara strategiskt viktiga i en krissituation. Förslaget till krisinstrument föranleder förslag till ändringar i 19 rättsakter som bl.a. reglerar elektrisk utrustning, radioutrustning, personlig skyddsutrustning, byggprodukter och gödselprodukter. När krisinstrumentet tillämpas riskerar det därför att få stor påverkan både på medlemsstaternas möjlighet att själva besluta om krisåtgärder och företagens möjlighet att bedriva verksamhet. FRA vill särskilt peka på medlemsstaternas skyldighet att anmäla förslag till krisåtgärder innan dessa kan genomföras (art. 19–22) och kommissionens möjlighet att begära information från företag och att vissa leveranser prioriteras (art. 23–27).

Till detta kommer de stora befogenheter som ges till kommissionen såväl när det gäller att besluta om att aktivera instrumentet som den närmare utformningen av innehållet. Kommissionen föreslås få befogenhet att besluta om att aktivera övervakningsskedet (vigilance mode, art. 9–12) i krisinstrumentet. Utöver det föreslås kommissionen få möjlighet att besluta om genomförandeakter, bl.a. när det gäller vilka varor och tjänster som ska omfattas och vilka konkreta åtgärder som ska vidtas (art. 9 och 14).

Mot denna bakgrund är det enligt FRA avgörande att det tydligt framgår att den nationella säkerheten inte omfattas av förordningens tillämpningsområde.

Av art 4.2 i Fördraget om Europeiska unionen framgår att den nationella säkerheten ska vara varje medlemsstats eget ansvar. Detta behöver komma till uttryck också i förordningen. FRA bedömer inte att det förslag till undantag för åtgärder som omfattar den nationella säkerheten som framgår av art. 2.8 är tillräckligt tydligt. Särskilt mot bakgrund av att det i art. 12.7 anges att kommissionen, i arbetet med att bygga upp strategiska reserver, ska beakta medlemsstaternas invändningar när det gäller nationell säkerhet. Behovet av sådana invändningar borde saknas om nationell säkerhet undantas från tillämpningsområdet. För att säkerställa att frågor om nationell säkerhet inte omfattas av förordningens bestämmelser anser FRA att undantaget i art. 2.8 ska formuleras på ett sådant sätt att det tydligt framgår att åtgärder som omfattar nationell säkerhet undantas från tillämpningsområdet.

Det bör också noga övervägas om de undantag för olika specifika produkter och tjänster som anges i de övriga punkterna i art. 2 är tillräckliga. Ett undantag för nationell säkerhet riskerar att urholkas om medlemsstaternas handlingsutrymme samtidigt begränsas genom att alltför många strategiskt viktiga områden för den nationella säkerheten kan bli föremål för krisinstrumentets åtgärder.

Det finns risker med förslaget ur ett cybersäkerhetsperspektiv

FRA ser risker med förslaget ur ett cybersäkerhetsperspektiv. När krisinstrumentets övervakningsskede aktiveras föreslås medlemsstaterna bli skyldiga att övervaka leveranskedjor av varor och tjänster av strategisk betydelse. Kommissionen ska samtidigt se till att det finns standardiserade och säkra sätt att samla in denna information elektroniskt (art. 11).

FRA vill framhålla att det finns betydande risker med att samla information av känslig karaktär från samtliga medlemsstater i ett elektroniskt system. Det kan ifrågasättas om det överhuvudtaget är lämpligt. Om detta blir aktuellt måste stora krav ställas på säkerheten och tillräckligt med resurser måste avsättas för detta ändamål.

Trots den stora mängd känslig information som ska samlas in är kommissionens förslag otydligt såväl när det gäller de tekniska kraven på it-stödet, som vilka resurser som krävs för att garantera säkerheten i detsamma. Enligt art. 41 ska kommissionen, genom genomförandeakter, reglera de tekniska kraven på digitala verktyg eller it-miljöer. När det gäller kostnader framgår endast att utvecklingen av it-verktyg ska täckas av programmet för den inre marknaden (4. Budgetary implications, s. 14). FRA kan inte bedöma om detta är tillräckligt för att möta de höga krav på säkerhet som måste ställas på det it-system som ska användas inom ramen för krisinstrumentet. Det är därför svårt att överblicka konsekvenserna av förslaget.

Allmänt om FRA

FRA är en civil myndighet under Förvarsdepartementet med ca 950 anställda. FRA är en del av svensk underrättelsetjänst med uppgift att bedriva försvarsunderrättelsetjänst till stöd för svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik samt i övrigt för kartläggning av yttre hot mot landet enligt lagen (2000:130) om försvarsunderrättelseverksamhet. Inom försvarsunderrättelseverksamheten ska FRA bedriva signalspaning enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet och till lagen anslutande förordning.

FRA bedriver signalspaning i syfte att kartlägga bl.a. yttre militära hot, hot mot svensk personal under internationella insatser, internationell terrorism, främmande underrättelseverksamhet mot svenska intressen och övriga internationella företeelser som har betydelse för svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik. All signalspaning är riktad mot utländska förhållanden och sker på uppdrag av regeringen,

FRA

Regeringskansliet, Försvarsmakten, Säkerhetspolisen och Nationella operativa avdelningen inom Polismyndigheten. Uppdragsgivarna är fortlöpande i behov av underrättelserapportering och signalspaningsverksamheten bidrar kontinuerligt till att skydda Sverige och svenska intressen.

FRA bedriver även teknisk informationssäkerhetsverksamhet. FRA ska ha hög teknisk kompetens inom informationssäkerhetsområdet. FRA får efter begäran stödja sådana statliga myndigheter och enskilda verksamhetsutövare som hanterar information som bedöms vara känslig från sårbarhetssynpunkt eller i ett säkerhets- eller försvarspolitiskt hänseende. FRA ska särskilt kunna stödja insatser vid nationella kriser med it-inslag, medverka till identifiering av inblandade aktörer vid it-relaterade hot mot samhällsviktiga system, genomföra it-säkerhetsanalyser och ge annat tekniskt stöd.

Uppgifter rörande FRA:s verksamhet omfattas till stora delar av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL.

I detta ärende har chefsjuristen Michaela Dráb beslutat. I den slutliga handläggningen har också deltagit chefen för rättsenheten Per Fabricius samt juristen Jenny Forslund (rättsenheten), tillika föredragande.

Försvarets radioanstalt

Michaela Dráb

Jenny Forslund

FRASändlistaExternt för kännedom

Försvarsdepartementet/Sund

Försvarsdepartementet/Rättssekretariatet

Internt FRA

GD

ÖD

Chefsjuristen

Biträdande chefsjuristen

C GD:s stab

C KOM

AC

C Rätts